

ДОСТУП ДО ПРАВОСУДДЯ ЯК ОСНОВА ВІДКРИТОСТІ ТА СПРАВЕДЛИВОСТІ СУДОВОЇ ВЛАДИ

ПРО ПЕРШУ ГРОМАДСЬКУ ЕКСПЕРТИЗУ ОФІЦІЙНИХ ВЕБ-САЙТІВ СУДІВ ЗАГАЛЬНОЇ ЮРИСДИКЦІЇ «ДОСТУП ДО ПРАВОСУДДЯ»

З метою удосконалення системи інформування інститутів громадянського суспільства про діяльність судової системи України шляхом забезпечення здійснення громадського моніторингу систематичності та оперативності оприлюднення інформації на офіційних веб-сайтах судів загальної юрисдикції в мережі Інтернет Всеукраїнська громадська організація Асоціація українських правників у 2012-2013 рр. провела Першу громадську експертизу офіційних веб-сайтів судів загальної юрисдикції під назвою «Доступ до правосуддя».

На основі експертизи створено рейтинг веб-сайтів судів.

Громадська експертиза проводилася на основі польського досвіду. Веб-сайти судів Польщі досліджуються ще з 2009 року Фондацією «Форум громадянського розвитку» (Голова Правління – Павло Добровольський) під назвою «Дослідження та рейтингу веб-сайтів окружних судів, апеляційних судів, Верховного суду і Конституційного суду Республіки Польща «І-суди по-польськи». Польські фахівці зазначають, що з моменту публікації першого рейтингу веб-сайтів окружних та апеляційних судів прослідковується ряд позитивних змін в цьому питанні.

Українська громадська експертиза була здійснена на підставі змістовних та технічних критеріїв оцінки веб-сайтів у балах.

Змістовні критерії оцінки веб-сайтів – це критерії корисності веб-сайту для осіб, які звертаються або мають намір звернутися до суду (у тому числі у сфері дотримання Закону України «Про доступ до публічної інформації»), та критерії оцінки ролі веб-сайту у забезпеченні правосуддя, зміцненні до нього довіри та поширені юридичної освіти.

Так, наприклад, перевірялися доступність інформації щодо наявності потрібних для громадян законодавчих приписів, які регламентують здійснення судочинства, стосуються функціонування судової влади, а також Конституції України, Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод; зразків заяв, що використовуються в судовому процесі; переліку вакансій, порядку та умов проходження конкурсу на заміщення вакантних посад і т. ін.

Технічні критерії оцінки веб-сайтів дозволяють оцінити, наскільки веб-сайт чітко і зрозуміло представляє доступне на ньому інформаційне наповнення та допомагає ним скористатися пересічному громадянину (це критерії оцінки доступності та критерії оцінки зручності веб-сайтів).

Так, наприклад, доступність веб-сайту означає ступінь, в якому можливість його бачити, розуміти і переглядати мають всі користувачі, незалежно від їхніх здібностей та обмежень, а також незалежно від властивостей програмного та апаратного забезпечення, що вони використовують. Доступність веб-сайтів є умовою рівного доступу до інформації для людей з обмеженими можливостями, про що йдеться в ст. 9 Конвенції про права інвалідів.

Серед інших критеріїв оцінки зручності веб-сайтів можна відзначити важливість графічного оформлення сторінок веб-сайту (що означає взаємну узгодженість розміщення елементів сторінки, зручність розміщення інформації, естетику). Наприклад, головна сторінка сайту є однією з найважливіших сторінок. Більшість користувачів з неї починають перегляд веб-сайту та пошук інформації на ньому. Тому важливим є ефективне використання місця на головній сторінці. На ній має бути розміщена необхідна і достатня кількість інформації для користувачів веб-сайтів. Інформація про новини має бути в основній частині головної сторінки, а не в інших розділах веб-сайту. Надлишкова

кількість різної інформації на ній, значна кількість пунктів та банерів меню знижують зручність веб-сайту для користувача, розсіюють його увагу. Інтерфейс веб-сайту має містити виключно інформацію, яка з великим ступенем імовірності є потрібною користувачам, тому що кожен зайвий блок інформації утруднює віднаходження тієї інформації, що шукається.

Ці та інші важливі для користувачів сайтів критерії стали основою проведення Першої громадської експертизи офіційних веб-сайтів судів загальної юрисдикції та створення на її основі рейтингу веб-сайтів судів.

Для оцінки результатів Першої громадської експертизи до складу Журі були запрошені:

1. доцент кафедри галузевих дисциплін Кримського економіко-правового інституту Міжнародного гуманітарного університету кандидат юридичних наук Басов Андрій Віталійович;

2. Помічник головного Рабина Об'єднання іудейських громад України Білоричський Геннадій Олександрович;

3. голова правління Запорізької обласної Асоціації українських правників, професор кафедри теорії та історії держави та права Класичного приватного університету, доктор юридичних наук, доцент Бостан Сергій Костянтинович;

4. Генерал Внутрішньої служби, Радник МВС України, Екс-міністр МВС України, Почесний президент Міжнародної громадської організації «Міжнародний Комітет захисту прав людини» Гладуш Іван Дмитрович (за згодою);

5. Завідувач кафедри парламентаризму та політичного менеджменту Національної академії державного управління при Президентові України Гошовська Валентина Андріївна (за згодою);

6. Декан юридичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка, доктор юридичних наук, професор Гриценко Іван Сергійович (за згодою);

7. Перший заступник директора Інституту законодавства Верховної Ради України, доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України, заслужений юрист України Зайчук Олег Володимирович (за згодою);

8. Головний редактор Церковної православної газети, відповідальний редактор журналу «Церковний вісник» Архимандрит Лонгін (Чернуха) (за згодою);

9. завідувач відділу проблем кримінального права, кримінології та судоустрою Інституту держави і права ім. В.М. Корецького Національної академії наук України, доктор юридичних наук, професор Костенко Олександр Миколайович;

10. Президент Асоціації українських правників, доктор юридичних наук, професор Костицький Василь Васильович;

11. завідувач кафедри загальноправових дисциплін ДДУВС, доктор юридичних наук, Голова Дніпропетровської обласної організації Асоціації українських правників Наливайко Лариса Романівна;

12. доцент Національного університету Державної податкової служби України, кандидат юридичних наук, член Національної експертної комісії з питань захисту суспільної моралі, голова Юридичної Науково-консультативної ради Національної експертної комісії з питань захисту суспільної моралі Новицька Наталія Борисівна;

13. Голова Ради суддів України Онопенко Василь Васильович (за згодою);

14. Голова ВГО «Координаційний Центр Громадської безпеки» Патарецький Павло Анатолійович;

15. Заступник Голови Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Суддя Верховного Суду України Пінчук Микола Григорович (за згодою);

16. Віце-президент – керівник Київського регіонального центру НАПрН України Тихий Володимир Павлович;

17. Митрофорний протоієрей УГКЦ о. Олекса Петрів;
18. Начальник навчально-наукового інституту підготовки фахівців кримінальної міліції Харківського національного університету внутрішніх справ, полковник міліції, професор Марцеляк Олег Володимирович;
19. Віце-президент Асоціації Українських правників, голова Львівської крайової організації Асоціації українських правників, приватний адвокат Мельник Галина Павлівна;
20. Член Вищої кваліфікаційної комісії суддів України Мікулін Віктор Петрович (за згодою);
21. доцент кафедри трудового, екологічного та аграрного права Юридичного Інституту Прикарпатського університету, кандидат юридичних наук, Голова Івано-Франківської обласної організації Асоціації українських правників Романко Світлана Миколаївна;
22. професор кафедри парламентаризму та політичного менеджменту Національної академії державного управління при Президентові України Рублюк Оксана Василівна;
23. Голова Міжнародного комерційного арбітражного суду і Морської арбітражної комісії при Торгово-промисловій палаті України, Заслужений юрист України, академік Національної Академії правових наук України, професор, кандидат юридичних наук, член Постійної Палати Третейського Суду від України в Гаазі, Надзвичайний і Повноважний Посол України Селівон Микола Федосович;
24. доктор юридичних наук, доцент Чернівецького факультету Національного університету «Одеська юридична академія», Голова Чернівецької обласної організації Асоціації українських правників Сидор Вікторія Дмитрівна;
25. Голова Тернопільської обласної організації Асоціації українських правників, кандидат юридичних наук, доцент Стефанчук Микола Олексійович;
26. заступник виконавчого секретаря Асоціації українських правників Рачинська Вікторія Ярославівна – секретар Журі.

Результати Першої громадської експертизи офіційних веб-сайтів судів загальної юрисдикції «Доступ до правосуддя» викладені у таблицях № 1-4.

Крім того, спеціальними відзнаками нагороджені офіційні веб-сайти таких судів:

- Вільногірський міський суд Дніпропетровської області
- Господарський суд Дніпропетровської області
- Донецький окружний адміністративний суд
- Євпаторійський міський суд Автономної Республіки Крим
- Івано-Франківський міський суд Івано-Франківської області
- Львівський окружний адміністративний суд
- Апеляційний суд Харківської області

Асоціація українських правників